

af den højtærede Ministers Tendens og Tanker — hvilke jeg jo heller ikke har benægtet — udtaler som Slutning af sine Betragtninger: „Jeg kan derfor kun anse det for en Ulykke for Folkekirken, om dette Forslag skulde blive til Lov.“ — Og endelig skal jeg endnu blandt det, der har foreligget for mig paa autentisk Maade, nævne en Udtalelse fra Aalborg Biskop, som jo ogsaa er meget besindig og meget rolig i sin Kritik, men som ender med en lignende Betragtning, nemlig denne: „Et Forsøg paa at paatvinge vor Folkekirke Love, der vitterligt ere en stor, maaske den største Del af Folkekirken imod, vil kun bære Ved til det Tvedragtens Baal, som vi alle maatte ønske slukket snarest muligt.“ Lige over for Udtalelser som disse kan man jo være i Tvivl om, hvorvidt de skrive sig fra et Flertal, eller om det er de vægtigste Stemmer, det har man Lov til at have forskellige Meninger om, og ligesaa om, hvorvidt der er et stort Mindretal, som er stemt i modsat Retning, eller om der er lige saa vægtige Stemmer fra den anden Side — det skal jeg alt sammen ikke dømme om — men for en Rigsdagsmand eller for et Ting, mener jeg, at Betragtninger som disse dog maa have Betydning som Vidnesbyrd om, at der ikke er Enstemmighed, som Vidnesbyrd om, at man frygter disse Lovforslag. Og derimod kan den højtærede Minister ikke sætte andet end Haab fra sin Side. Det er jo selvfølgelig, at den højtærede Minister ikke kan garantere for, at ved disse Lovforslags Vedtagelse vil Kirken blive et Hjemsted for det kirkelige Liv, at dermed vil der være den Samdrægtighed og Samhörighed tilvejebragt om de fælles kirkelige Interesser, som er saa vigtig. Man frygter fra den anden Side, at det modsatte skal blive Tilfældet, at Folkekirken vil blive sprængt, at kirkefjendske Retninger ville trænge ind i disse Menighedsraad, regere over dem, gøre Tilstanden uudholdelig, jage alle kirkeligt interesserede bort, over i Valgmenigheder først, og siden i Frimenigheder, kort sagt sprænge Folkekirken.

Og naar man nu hører alle vægtige Stemmer hæve sig derimod, maa det dog i det mindste være et Ting tilladt at sige: det Ansvar tør vi ikke tage paa os at afgøre disse Spørgsmaal, hvorom der er saa divergerende Anskuelse, uden i Forvejen at have hørt en Vejledning fra Mænd, der under Ansvar kunne være Udtryk for den kirkelige Opfattelse. Jeg mener derfor, at ogsaa, naar vi se Lovforslaget i denne Belysning, ganske bortset fra Forfatnings-

spørgsmaalet, om det i og for sig bringer Kirken et Gode, maa vi ønske, at en kirkelig Kommission vejleder os til at dømme, og det saa meget mere, som vi virkelig ikke lige over for Hovedsagen kunne siges at have nogen Vejledning i de tidligere Kommissioner, som den højtærede Minister udtalte. Kommissionen af 1853—54 udtalte sig ganske vist til Fordel for Menighedsraad, men dog kun med en Begrænsning, som for Tiden vilde have ganske overordentlig Betydning, nemlig *paa Landet*. Kan der være Tvivl om alle de andre Punkter, som de forskellige Udtalelser fra kirkelig Side have draget frem, mener jeg, at der ikke kan være Tvivl om — det kan enhver i øvrigt kirkelig ukyndig dømme om —, at i Hovedstaden og i andre større Byer passer et Menighedsraad, ordnet paa denne Maade, ikke under de nuværende Forhold. Der foreligge Forholdene saaledes, at der er al Anledning til at antage, at mere eller mindre kirkefjendske eller ukirkelige Retninger vilde komme ind i Menighedsraadene. Der foreligger jo meget aabenlyse Udtalelser om det i det andet Ting, idet en Talsmand for den socialdemokratiske Retning udtalte, at selvfølgelig vilde de benytte sig af den Løjlighed til at vælge, som Lovforslaget giver dem, uden Sky og uden at holde sig tilbage ved den Betragtning, at de stillede sig mere eller mindre uvenligt over for Kirken eller over for Præsten. Det vil ogsaa efter alle Erfaringer ske. Og naar saa den højtærede Minister siger, at det skal Forholdstalsvalgmaaden afbøde, saa er det langt fra nok. Thi naar Menighedsraadene Indførelse her i Hovedstaden ikke skal være aldeles ødelæggende, saa maa saadanne udvortes Menighedsmedlemmer, der absolut erklære sig for kirkefjendske, slet ikke komme ind i Menighedsraadet, ikke i Forholdstal, ikke i Flertal og heller ikke i Mindretal. Der bør være saadanne Betingelser, at de holdes ude. Thi det kan ikke være og er jo ikke den højtærede Ministers Mening at ødelægge en Menighed, ødelægge det kirkelige Liv ved at føre de kirkefjendske Elementer ind i Menighedsraadene, som kunne jage alle kirkeligt sindede ud. Jeg skal ogsaa gøre opmærksom paa, at Kirkekommissionen af 1868 har jo, efter hvad der er oplyst, slet ikke udtalt sig for Menighedsraad. Nogle af Kommissionens Medlemmer ventede sig dog ikke nogen heldbringende Virkning af Menighedsraadene, naar deres Indførelse blev en ifølge en Lov nødvendig Foranstaltning, men kun naar de paa hvert